

151-16
2011

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

**КОМИСИЯ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ
И КОНТРОЛ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ**

ДОКЛАД

Относно: Рамка на Европейския съюз за национални стратегии за интеграция на ромите СОМ(2011)173, включена като т. 13 от Годишната работна програма на Народното събрание по въпросите на Европейския съюз за 2011 г. в частта „Интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж – ускоряване на напредъка по Стратегия „Европа 2020“

I. На свое редовно заседание, проведено на 23 ноември 2011 г. Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове (КЕВКЕФ) обсъди Рамката на ЕС за национални стратегии за интеграция на ромите до 2020 г., включена като т. 13 в Годишната работна програма на Народното събрание по въпросите на Европейския съюз за 2011 г.

II. **Обща информация**

Ромите са най-голямото транснационално малцинство в границите на Европейския съюз. Броят им възлиза на около 10 млн. души, които в преимуществената си част са граждани на държавите-членки от предпоследната и последната вълна на разширяване на ЕС.

Събитията във Франция от есента на 2010 г. се оказаха катализатор за дискусиите на ниво ЕС относно търсенето на **общ подход**, при отчитане на спецификата на всяка държава-членка за формулиране на конкретни действия за подобряване интеграцията на ромите. **Подобряването на положението на ромите в Европа не само е належащ социален приоритет, но и преследва конкретни резултати: укрепване на икономическия растеж и конкурентоспособността в дългосрочен план.** Успехът на политиките за приобщаване ще подпомогне съществено усилията на държавите-членки за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“, и по-конкретно на водещите цели в областта на заетостта, образованието и социалното приобщаване. В тази връзка, за да зададе посоката и да открие важността на процесите по приобщаване на ромското малцинство, ЕС предприе конкретни действия. **На 5 април 2011 г. Европейската комисия прие съобщение - „Рамка на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите до 2020 г.“**, в което държавите-членки се призовават за по-ефикасни действия и всеобхватен подход и се насърчават да **определят достижими национални цели за приобщаване на ромите в четирите приоритетни области (образование, заетост, здравеопазване и**

жилищно настаняване), да заделят достатъчно финансови средства от националните бюджети и да въведат **строги механизми за наблюдение**.

В тази връзка с предложената от ЕК рамка, по време на Унгарското председателство на ЕС, държавите-членки следва да представят до края на 2011 г. своите Национални стратегии за интегриране на ромите до 2020 г.

I. Финансиране

Европейските институции и държавите-членки имат **общата отговорност** да подобрят социалното приобщаване на ромите чрез ползване на **инструментите и политиките**, които са в тяхната компетенция.

За да се подпомага приобщаването на ромите, Европейската комисия стимулира и ползването от държавите-членки на Европейските структурни фондове. Процеса е подпомогнат и от **Европейската ромска мрежа¹**, която в момента се състои от **представители на 12 държави-членки, които да промотират ползването на структурните фондове с цел увеличаване възможностите за социално приобщаване на ромите**.

Подходът на Европейската комисия към приобщаването на ромите има явна, но не изключителна насоченост: той не изолира инициативите свързани с приобщаването на ромите от останалите европейски инициативи в по-широк мащаб. **Решаването на проблемите на ромското население се постига чрез реализиране на различни европейски програми и дейности. Оформя се съгласие по необходимостта през следващия планов период (2014-2020 г.) да бъде създадена по-добра възможност за съвместяване на дейности, реализирани по различни оперативни програми и насочване на изпълнението на проекти към територии и общности, които се характеризират с най-сложни проблеми**.

II. Позиция на България

В исторически план България има опит в етническите взаимоотношения и у нас се наблюдава етническа търпимост и толерантност. При все това, поради нарастващата численост на ромското малцинство, са необходими допълнителни усилия и конкретно разписани мерки за преодоляване маргинализацията му.

¹ За да помогне за насърчаване на ромската интеграция чрез ЕСФ, Европейската комисия и държавите-членки създадоха мрежата EURoma (Европейска мрежа за социално приобщаване на ромите в рамките на структурните фондове). EURoma е европейска мрежа, съставена от управляващи органи, която има за цел да подобри използването на Структурните фондове за насърчаване на приобщаването на ромите, а също така да улесни обмена на добри практики.

В отговор на зададената Рамка на ЕС, Националният съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси (НССЕИВ) към Министерския съвет, е изготвил **„Национална стратегия за интегриране на ромите на Република България (2012 – 2020), както и План за действие** с конкретни мерки и необходимото финансиране за реализацията им. Тя е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на отговорните институции. Изготвена е като **целенасочен подход, в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, който не изключва предоставянето на подкрепа и за други уязвими етнически групи в неравностойно положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.**

Националната стратегия определя следните приоритетни области, които изискват допълнителни усилия, насочени към ромското малцинство:

- **Образование;**
- **Здравеопазване;**
- **Жилищни условия;**
- **Заетост;**
- **Върховенство на закона и недискриминация;**
- **Култура и медии.**

Оперативното изпълнение ще се осъществява чрез **Националната стратегия за интегриране на ромите в Република България (2012-2020)**, изпълнявана в периода: 2012-2014 г., който съвпада с актуализирания **Национален план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.”**. Вторият период обхваща следващия програмен период 2014-2020 г. на средствата, произтичащи от ЕС. С цел актуализация на мерките се предвижда междинен преглед на Стратегията през 2017 г.

Плановете за действие ще се изработват с участието на ромската общност, гражданския сектор, отговорните публични институции и научните среди.

През 2015 г. ще бъде направен междинен анализ на изпълнението на Националната стратегия, свързан с приключване на международната инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015г.”, и ново актуализиране на приоритетните области, насоки на действие, използвани механизми. След 2020 година, Стратегията ще може да бъде продължена, допълнена или изменена, в зависимост от постигнатите резултати, съществуващите политически, социални и икономически реалности и нови предизвикателства.

III. Становище на КЕВКЕФ относно Рамката на Европейския съюз за национални стратегии за интеграция на ромите до 2020 г.

1. КЕВКЕФ приветства подхода за задаване на общоевропейска рамка за мерките по интегриране на ромското малцинство в по-пълна степен. Тази

рамка трябва да се разглежда и в контекста на Стратегията на ЕС „Европа 2020“ за нов път на растеж – интелигентен, устойчив и приобщаващ. За да се постигне видим резултат по заложените приоритети, трябва да има измерими индикатори, заложените както на ниво ЕС, така и в националните стратегии.

- **КЕВКЕФ** насърчава **търсенето на синергия** между Стратегията за интегриране на ромите и други стратегии на ЕС (напр. **Стратегията на ЕС за региона на р. Дунав**, в който е съсредоточен най-голям брой граждани от ромски произход).
 - **КЕВКЕФ** заявява **удовлетворението си от приложения подход: визия – стратегия – план** при изготвянето на Националната стратегия за интеграция на ромите, чиято реализация предвижда включване не само на органите на централното управление, но и тези на местната власт и местното самоуправление във взаимодействие с организации на гражданите и всички заинтересовани страни в процеса.
2. **КЕВКЕФ** счита, че **ключът към постигане на реални резултати и повишаване успеваемостта на мерките, насочени към преодоляване на маргинализацията на определени общности, е възпитаването на обществото в единни правила и принципи. Социалната и икономическата интеграция на ромите е двустранен процес, който изисква промяна в нагласите в мнозинството от хората, а така също и в членовете на ромските общности. Водещо начало при провеждането на политики за интегриране на обществото, трябва да е върховенството на закона.**
- **КЕВКЕФ** поддържа позицията, че **координацията и двустранната ангажираност при реализацията на дейностите и при съблюдаването на общи правила, би дало много по-устойчиви във времето резултати.**
 - Положителна роля в тази посока би изиграла **единната законова основа, в която всички участници в процеса, са равноправни.**
3. **КЕВКЕФ** насочва вниманието и към **уязвимостта на малцинствата, в т.ч. и ромското, като насърчава предприетите от страна на Министерството на вътрешните работи мерки за овладяване на незаконната миграция и трафика на хора, в чиято хипотеза попадат и членове на малцинствените групи.** В този контекст, би било целесъобразно през следващия програмен период в рамките на европейското финансиране, да бъде заложена **възможността за подпомагане на дейности за защитата на най-уязвимите лица от етническите малцинства, които се оказват обект на дискриминация и насилие в рамките на самите общности.**
4. **КЕВКЕФ** поддържа становището, че **ефективното усвояване на наличните средства от програмите и инструментите на ЕС, ще допринесат за успешната**

икономическа и социална интеграция на ромското малцинство, което живее предимно в слабо развити региони. **КЕВКЕФ счита**, че трябва да се прилага **интегриран подход** при използването на източниците на финансиране на мерки, насочени към приобщаване на маргинализираните социални общности, в т.ч. и ромите. Нещо повече, България е доказала, че прилага успешно **модела на кръстосано финансиране** между някои оперативни програми, в рамките на ЕФРР и ЕСФ (ОПРР и ОПРЧР, с което се постигат много по-устойчиви резултати, като например осъществяването на трайна **деинституционализация на няколко групи лица**, засягащи в голяма степен и ромското малцинство).

- **КЕВКЕФ насърчава** подхода за определяне на мерки за финансиране, които не са само и изключително насочени към ромите, за да не се стига до сегрегация. Такъв подход използва УО на ОПРЧР, като подчертава, че представителите на ромската общност на практика могат да участват във всички интервенции по ОП. **По този начин се налага ползвателната практика за насърчаване на активност на всички заинтересовани страни в процесите, по-висока степен на интеграция и насрещен ангажимент за постигане на видими резултати.**
5. **КЕВКЕФ приветства засилената координационна роля на ЕК** по отношение на „измерването на напредъка“, като споделя мнението, че задълбоченото наблюдение на прилагането на националните стратегии за интегриране на ромите от страна на държавите-членки и на заинтересованите страни е добър метод за **увеличаване на прозрачността и отчетността** с цел да се гарантират най-ефективни резултати от интегрирането на ромите. За целта КЕВКЕФ отбелязва, че би било целесъобразно да се изготвят **доклади** за разходването на средствата по мерките, касаещи и ромската интеграция и да се докладва **реално постигнатото** в тази посока, тъй като до момента на национално ниво, а и на ниво ЕС липсват **конкретни данни**. Ако тази отчетност и прозрачност бъде постигната, може да се приложи механизмът **финансиране срещу реални резултати** при предстоящото програмиране на средствата от ЕС.

Докладът и становището към него бяха подкрепени единодушно от Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ И
КОНТРОЛ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ
ФОНДОВЕ:**

МОНИКА ПАНАЙОТОВА